

طراحی یک رویتگر مود لغزشی جدید برای سیستم های خطی با ورودی ناشناخته و تاخیر زمانی

علی اشرف مدرس^۱، حمیدرضا مؤمنی^۲

^۱ فارغ التحصیل دکتری مهندسی برق، گروه کنترل، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه تربیت مدرس، modarres@mapna.com

^۲ دانشیار، گروه کنترل، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه تربیت مدرس، momeni_h@modares.ac.ir

(تاریخ دریافت مقاله ۱۳۸۹/۹/۲۱، تاریخ پذیرش مقاله ۱۳۸۹/۱۲/۱۳)

چکیده: در این مقاله یک رویتگر مود لغزشی جدید برای تخمین حالت های سیستم های خطی دارای تاخیر زمانی نامعین متغیر با زمان و در حضور ورودی ناشناخته ارائه شده است. روش طراحی ارائه شده مبتنی بر توسعه رویتگر مود لغزشی ژاک (ak) برای سیستم های با ورودی ناشناخته است. در این روش سادگی قابل ملاحظه ای در فرآیند طراحی در مقایسه با روش مود لغزشی مشابه ایجاد می شود. با انتخاب تابعی لیاپانوف-کراسوفسکی مناسب و تضمین پایداری خطای تخمین حالات سیستم، پارامترهای رویتگر پیشنهادی از طریق حل نامساوی های ماتریسی خطی به دست می آیند. همچنین به منظور دست یابی به نرخ همگرایی دلخواه، تحلیل دینامیک رویتگر مورد توجه قرار گرفته است. در پایان با ارائه یک مثال عددی کارآیی، سادگی و سرراستی روش نشان داده می شود.

کلمات کلیدی: رویتگر مود لغزشی، تاخیر زمانی، ورودی ناشناخته، نامساوی های ماتریسی خطی (LMIs).

A New Sliding Mode Observer Design for Linear System with Unknown Input and Time-varying Delay

Ali Ashraf-Modarres, Hamid-Reza Momeni

Abstract: In this paper, a new sliding mode observer (SMO) for state estimation of linear systems with unknown time-varying delay, and in the presence of unknown input is presented. This method is an extension on well known unknown input SMO, proposed by Zak. In our approach, the design procedure is very simplified in comparison with the other similar SMO. With an adequate choice of a Lyapunov-Krasovskii functional, sufficient conditions are obtained in LMIs terms to guarantee asymptotic stability of the state estimation errors. In order to reach a guaranteed convergence rate, the dynamic properties of observer are also analyzed. The effectiveness, simplicity, and straight-forwardness of method are shown by simulation of a numerical example.

Keywords: Sliding Mode Observer, Time-delay, Unknown input, LMIs.

می دانیم مقدار دقیق تاخیر در سیاری از کاربردها شناخته شده و قابل

- مقدمه

اندازه گیری نیست. در حال حاضر مراجع اندکی در رابطه با طراحی رویتگر برای سیستم های دارای تاخیر زمانی که در ساختار آن نیاز به دانستن مقدار دقیق تاخیر و تغییرات آن نیست وجود دارد [۱، [۲، [۳، [۴، [۵، [۶]. در این مقالات رویکرد به کار رفته در طراحی رویتگر برای H سیستم های خطی دارای تاخیر زمانی، تضمین کارآیی فیلتر

مساله طراحی رویتگر حالت برای سیستم های خطی دارای تاخیر با مقدار نامعین و متغیر با زمان همچنان یکی از مسائل مورد توجه و علاقه محققین است. در بیشتر پژوهش های ارائه شده پیشین، مقدار تاخیر زمانی معلوم و عمده تأثیت فرض شده است [۱]. این در حالی است که

روش مذکور است. همچنین در این مقاله شرایط کافی برای نیل به پاسخ مطلوب و تضمین نرخ همگرایی خطای تخمین مورد توجه قرار گرفته است.

در ادامه به منظور ساده سازی مساله، تاخیر زمانی تنها در حالات سیستم در نظر گرفته شده است. ولی با استفاده از تکنیک ارائه شده، توسعه روش برای سیستم‌های که تاخیر زمانی به طور هم زمان در حالت و ورودی کنترلی سیستم وجود دارد به راحتی امکان پذیر خواهد بود.

۲- شرح مساله و مقدمات ریاضی

سیستم LTI با حالات تاخیر یافته زیر را در نظر بگیرید:

$$\begin{aligned} \dot{x}(t) &= Ax(t) + A_d x(t - d(t)) + Bu(t) + Dw(t) \\ y(t) &= Cx(t) \\ x(s) &= \phi(s), \quad \forall s \in [-d_m, 0] \end{aligned} \quad (1)$$

به طوریکه $y \in \mathcal{R}^q$ و $u \in \mathcal{R}^{m_1}$ $x \in \mathcal{R}^n$ به ترتیب عبارتند از بردار حالات سیستم، بردار ورودی کنترل و بردار خروجی اندازه‌گیری شده سیستم. بردار $W \in \mathcal{R}^{m_2}$ می‌تواند عدم قطعیت مدل، اختشاش خارجی یا حتی اثر تداخل زیر سیستم‌های مختلف در رویکرد غیر متتمرکز در سیستم‌های مقیاس وسیع باشد. لذا $w(t)$ به عنوان ورودی ناشناخته ولی دارای باند محدود مطرح است. به گونه‌ای که به ازاء تمامی مقادیر $t > 0$ داریم:

$$\|w(t)\| < \rho_1$$

که ρ_1 یک اسکالر مثبت است. تاخیر زمانی $d(t)$ در حالات سیستم به گونه‌ای است که:

$$d(t) \leq d_m, \quad \dot{d}(t) \leq \mu$$

$\phi \in C^0([-d_m, 0], \mathcal{R}^n)$ بردار شرایط اولیه سیستم است.

فرض بر این است که ماتریس‌های A , C , B , A_d , D , A , C , B , A_d , D ، ماتریس‌های ثابت و با بعد مناسب می‌باشند.

در نظر بگیرید که فرض‌های ساختاری زیر که در طراحی رویتگر مورد نیاز می‌باشند برقرار است:

$$\text{rank}([A_d | D]) = \text{rank}([A_d | D]) = r \quad A_1$$

A , تمامی صفرهای تغییر ناپذیر ($A_d | D | C$) در سمت چپ صفحه مختلط قرار دارند.

A_3 . زوج (A, C) رویتپذیر باشد. یعنی ماتریس $L \in \mathcal{R}^{n \times q}$ به گونه‌ای که مقادیر ویژه $(A-LC)$ در نیمه چپ صفحه مختلط قرار گیرند، قابل یافتن است.

از حد مشخصی کوچکتر شود. ویژگی دیگر رویتگرهای معرفی شده در این مقالات این است که طراحی رویتگر با رویکرد مستقل از تاخیر (I.O.d) انجام شده است و این مساله شرایط وجود جواب را محافظه کارانه می‌سازد.

روش دیگری که جدیداً در مراجع برای طراحی رویتگرهای تاخیر زمانی (TDO) ارائه شده است، استفاده از رویتگرهای مودلغزشی است که کاربرد آن در ابتدا با هدف طراحی رویتگرهای ورودی ناشناخته (UIO) بوده است که به تازگی برای سیستم‌های دارای تاخیر زمانی نیز توسعه داده شده اند [۷]. مزیت استفاده از رویتگرهای مودلغزشی در مقایسه با دیگر رویتگرهای مقاوم نظیر H_∞ در این است که این رویتگرهای در برابر عدم قطعیت‌های سیستم، ورودی‌های ناشناخته یا اغتشاش غیرحساس می‌باشند و این ویژگی عملأقابیلیتی بیش از مقاومت رویتگر را در اختیار قرار می‌دهد و پایداری مجانی خطای تخمین حالت را تضمین می‌کند [۹].

به طور کلی دو روش و ساختار برای رویتگرهای مودلغزشی وجود دارد [۱۰]. روش اول که توسط اُتکین (Utkin) ارائه شده است و سپس توسط ادواردز (Edwards) و اسپورژئون (Spurgeon) توسعه یافته است [۱۰], [۱۱] او در مراجع گوناگون به آن ارجاع داده شده است [۱۲], [۱۳], [۱۴] اصولاً مبتنی بر استفاده از چندین ماتریس تبدیل و تغییر متغیر حالت در حین فرآیند طراحی است که مساله طراحی رویتگر را کم و بیش مشکل می‌سازد. در روش دیگر که توسط ژاک (Zak) و والکات (Walcott) ارائه شده است از ماتریس تبدیل استفاده نمی‌شود ولی عملأمساله طراحی به مساله لیپانوف محدود شده (CLP) منجر می‌شود [۱۵], [۱۶] که برای حل این مساله و یافتن بهره‌های رویتگر به استفاده از نرم افزارهای با قابلیت حل پارامتری نیاز است [۱۰], [۱۷]. این مساله سبب شده است علی رغم سادگی روش اخیر نسبت به روش قبلی از آن کمتر استفاده شود.

البته علی رغم اشکال ذکر شده در مراجع، در مقاله حاضر اثبات می‌شود با در نظر گرفتن تمهداتی می‌توان به راحتی بهره‌های رویتگر را با استفاده از حل نامساوی‌های ماتریسی خطی (LMIs) به دست آورد و عملأ محدودیت ذکر شده در این روش را بر طرف ساخت. همچنین در این مقاله با استفاده از اصول رویتگر مودلغزشی ژاک [۱۸], [۱۷]، روش مذکور به گونه‌ای اصلاح و توسعه داده می‌شود که قابل استفاده برای سیستم‌های دارای تاخیر زمانی با مقدار تاخیر ناشناخته و متغیر باشد. ویژگی مهم و برتری رویتگر پیشنهادی نسبت به روش پیشنهاد شده در [۷] و [۸]، سادگی فرآیند طراحی و پایاده سازی این رویتگر در مقایسه با

حالات سیستم، یعنی $e(t) - \hat{x}(t)$ با گذشت زمان به طور
مجانبی به سمت صفر میل کند.

در رابطه (۳)، ضریب κ یک اسکالر است به گونه ای که $\kappa \geq \rho_1$
و داریم:

$$e_y(t) = y(t) - \hat{y}(t) = Ce(t) \quad (4)$$

در این حالت دینامیک خطای تخمین عبارت است از:

$$\dot{e}(t) = (A - LC)e(t) - DE(e, \kappa) + Dw(t) \quad (5)$$

با تعریفتابع لیاپانوف به صورت:

$$V(t) = e(t)^T P e(t) > 0 \quad (6)$$

$$P = P^T > 0$$

و با مشتق گیری از $V(t)$ خواهیم داشت:

$$\dot{V}(t) = \dot{e}(t)^T Pe(t) + e(t)^T P \dot{e}(t) = e(t)^T [(A - LC)^T P + P(A - LC)]e(t) - 2e(t)^T PD(v(t) - w(t)) \quad (7)$$

$$(7)$$

که با تعریف سطح لغزش به شکل $\sigma(e) = D^T Pe = 0$ و فرض
برقراری مساله لیاپانوف محدود شده:

$$(A - LC)^T P + P(A - LC) < 0 \quad \text{و انتخاب سیگنال } v(t) \text{ به شکل:}$$

$$v(t) = E(e, \kappa) = \kappa \frac{\sigma(e)}{\|\sigma(e)\|} = \kappa \frac{D^T Pe}{\|D^T Pe\|} \quad \text{خواهیم داشت:}$$

$$\dot{V}(t) < 0$$

همانطور که مشاهده می شود در این حالت سیگنال $v(t)$ وابسته به
قدار خطای تخمین حالت $e(t)$ خواهد بود و این در حالی است که
می دانیم بدون استفاده از اطلاعات مربوط به حالات اندازه گیری نشده،
رویتگر باید قادر به تخمین تمامی حالات سیستم باشد. لذا به منظور
استقلال $v(t)$ از حالات سیستم ووابستگی آن تنها به خطای تخمین
سیگنال خروجی باید رابطه $D^T P = FC$ نیز برقرار باشد. در این حالت
داریم:

$$v(t) = E(e_y, \kappa) = \kappa \frac{Fce}{\|Fce\|} = \kappa \frac{Fe_y}{\|Fe_y\|} \quad (8)$$

مالحظه می شود طراحی رویتگر مود لغزشی برای سیستم (۲) به فرم
(۳) به حل مساله لیاپانوف محدود شده زیر متنه می شود:

$$(A - LC)^T P + P(A - LC) < 0 \quad (9)$$

$$D^T P = FC$$

توجه داریم که برای حل (۹) و محاسبه بهره های رویتگر و نیاز
به استفاده از نرم افزارهای باقابیت حل پارامتری است. برای حل این
مساله آنگوریتم هایی در [۱۷] و [۲۱] ارائه شده است.

هدف، طراحی یک رویتگر حالت برای سیستم (۱) است به گونه ای که بدون داشتن مقدار دقیق تاخیر زمانی سیستم $d(t)$ و ورودی
ناشناخته $w(t)$ ، و تنها با اطلاع از حد بالای آنها تمامی حالات سیستم
قابل تخمین باشند. به این منظور در ادامه به عنوان مقدمات ریاضی بحث،
به بیان چند لم می پردازیم.

لم [۱۹]: مکمل شور (Schur complement) - برای ماتریس های
متقارن R و Q نامساوی های ماتریسی زیر معادل می باشند:

$$\begin{bmatrix} Q & S \\ S^T & R \end{bmatrix} > 0 \iff \begin{cases} Q - SR^{-1}S^T > 0 \\ R > 0 \end{cases}$$

لم [۲۰]: برای هر ماتریس ثابت مثبت معین و متقارن $M \in \mathbb{R}^{n \times n}$ ،
اسکالر $\gamma > 0$ و تابع برداری $\omega: [0, r] \rightarrow \mathbb{R}^n$ به گونه ای که انتگرال
آن خوش تعریف باشد داریم:

$$(\int_0^r \omega(s)ds)^T M (\int_0^r \omega(s)ds) \leq \gamma \int_0^r \omega(s)^T M \omega(s) ds$$

لم [۳]: برای هر دو بردار دلخواه $u \in \mathbb{R}^n$ و $v \in \mathbb{R}^n$ و ماتریس
مثبت معین $R \in \mathbb{R}^{n \times n}$ رابطه زیر برقرار است:
 $\mp 2u^T v \leq u^T R^{-1} u + v^T R v$

۳- طراحی رویتگر مود لغزشی برای سیستم های با ورودی ناشناخته (بدون تاخیر زمانی)

۱-۳- رویتگر ژاک برای سیستم های دارای ورودی ناشناخته
سیستم LTI بدون تاخیر زمانی و با ورودی ناشناخته زیر را در نظر
بگیرید:

$$\dot{x}(t) = Ax(t) + Bu(t) + Dw(t) \quad (2)$$

$$y(t) = Cx(t)$$

که در این سیستم زوج (A, C) آشکار پذیر می باشد و صفرهای تغییر
ناپذیر سیستم (A, D, C) سمت چپ صفحه مختلط قرار گرفته اند.
همچنین داریم:

$$\text{rank}(CD) = \text{rank}(D) = m_2$$

ژاک و والکات در [۱۵]، [۱۶]، [۱۷] نشان داده اند که
رویتگر به شکل:

$$\begin{aligned} \dot{\hat{x}}(t) &= A\hat{x}(t) + L(y(t) - \hat{y}(t)) + Bu(t) + Dw(t) \\ \hat{y}(t) &= C\hat{x}(t) \\ v(t) &= E(e_y, \kappa) = \kappa \frac{Fce}{\|Fce\|} \end{aligned} \quad (3)$$

می تواند تنها با دریافت اطلاعات مربوط به ورودی کنترلی و خروجی
قابل اندازه گیری سیستم، تمامی حالات سیستم را در حضور اختشاش
خارجی و ناشناخته $w(t)$ تخمین بزند، به گونه ای که خطای تخمین

۴- طراحی رویتگر برای سیستم دارای تاخیر متغیر با زمان و ورودی ناشناخته

در این بخش با توسعه ساختار رویتگر ژاک، رویتگر جدیدی برای تخمین حالات سیستم تاخیر دار (۱) ارائه می شود. فرض کنید رویتگر موردنظر دارای ساختاری به شکل زیر است:

$$\begin{aligned} \hat{x}(t) &= A\hat{x}(t) + A_d\hat{x}(t-\hat{\delta}) + Bu(t) + \\ L(y(t) - \hat{y}(t)) &+ Gv(t) \end{aligned} \quad (13)$$

در این رابطه $\hat{\delta}$ تنها تخمینی از تاخیر زمانی موجود می باشد و نیازی به دانستن مقدار دقیق میزان تاخیر و نحوه تغییرات آن نیست. هدف تعیین بهره رویتگر L و سیگنال $v(t)$ با ساختاری مشابه (۴) است به گونه ای که خطای تخمین $e(t)$ با گذشت زمان به طور مجانبی به سمت صفر همگرا شود. در رابطه فوق ماتریس G معلوم است که متعاقباً

تعریف می شود.

قضیه ۲: سیستم خطی با ورودی ناشناخته و دارای تاخیر با مقدار نامشخص و متغیر با زمان (۱) را به گونه ای که حد بالای تاخیر زمانی $d(t) \leq d_m$ و مشتق آن $\dot{d}(t) \leq d_m$ مشخص و به شکل $d(t) \leq \mu$ فرض کنید که شرایط A_1 تا A_3 برقرار می باشد. اگر نامساوی ماتریسی خطی زیر برقرار باشد، آنگاه رویتگری مطابق رابطه (۱۳) وجود خواهد داشت که خطای تخمین حالات سیستم به صورت مجانبی به صفر همگرا شود.

$$\Omega = \begin{bmatrix} \Omega_{11} & P_5 & \Omega_{13} & -P_4^T & -d_m P_3^T & -d_m P_4^T \\ * & d_m R_1 & -P_5^T & 0 & -d_m P_5^T & 0 \\ * & * & \Omega_{33} & -P_7^T & -d_m P_6^T & -d_m P_7^T \\ * & * & * & -Q_1 & 0 & 0 \\ * & * & * & * & -d_m R_1 & 0 \\ * & * & * & * & * & -d_m R_1 \end{bmatrix} < 0$$

$$\Omega_{11} = A^T P_2 + P_2 A - C^T K - K^T C + P_3 + P_3^T + Q_1 + Q_2$$

$$\Omega_{13} = P_2^T A_d - P_3^T + P_6 + P_4^T$$

$$\Omega_{33} = -P_6^T - P_6 + P_7^T + P_7 - (1 - \mu) Q_2 \quad (14)$$

$Q_1 = Q_1^T > 0$ ، $R_1 = R_1^T > 0$ ، $P_1 = P_1^T > 0$

و $P_2 = P_1$ ، $Q_2 = Q_2^T > 0$ تا همگی ماتریس های مربعی با بعد n

$K \in \mathcal{R}^{q \times n}$ می باشد و

و در این حالت بهره های رویتگر L و همچنین سیگنال $v(t)$

مطابق زیر به دست می آیند:

$$G^T P_2 = F C ; L = P_2^{-1} K^T \quad (15)$$

$$v(t) = E(e_y, \kappa) = \kappa \frac{F C e}{\|F C e\|} = \kappa \frac{F e_y}{\|F e_y\|}$$

۳-۲- حل مساله CLP در طراحی رویتگر ژاک در قالب نامساوی های ماتریسی خطی

در [۲۲] و [۲۳] شرط وجود جواب برای (۹)، برقراری شرایط اساسی B_1 تا B_3 به شرح زیر ذکر شده است.

$$Rank(D) = rank(D) = m_2 \cdot B_1$$

تمامی صفرهای تغییر ناپذیر (A, D, C) در سمت چپ صفحه مختلط قرار دارند.

زوج (A, C) رویت پذیر باشد.

برای تبدیل این مساله به فرم LMI به بیان قضیه زیر می پردازیم.

قضیه ۱: با فرض برقراری شرایط B_1 تا B_3 ، مساله لیپاپنوف محدود شده (۹) برقرار است یا به عبارت دیگر رویتگر مود لغزشی به فرم (۳) برای سیستم (۲) وجود دارد اگر و تنها اگر نامساوی ماتریسی خطی زیر برقرار باشد:

$$\begin{aligned} A^T (D^\perp M D^\perp + C^T N C) - C^T K \\ + (D^\perp M D^\perp + C^T N C) A - K^T C < 0 \end{aligned} \quad (10)$$

که در این حالت L و F از روابط زیر حاصل می شوند:

$$F = D^T C^T N \quad L = (D^\perp M D^\perp + C^T N C)^{-1} K^T \quad (11)$$

در این روابط K و $M = M^T$ و $N = N^T$ متفاوت های ماتریسی هستند که متعاقباً معرفی می شوند. همچنین اپراتور \perp اشاره به مکمل معتمد ماتریس مربوطه دارد.

اثبات: واضح است که رابطه اول از (۹)، به طور همزمان بر حسب P یک نامساوی ماتریسی خطی نمی باشد. با تعریف متفاوت های K و $L = P^{-1} K^T$ و $N = N^T$ و $M = M^T$ باشد و جایگزینی آن در (۹) داریم:

$$\begin{aligned} & (A^T - C^T L^T)(D^\perp M D^\perp + C^T N C) \\ & + (D^\perp M D^\perp + C^T N C)(A^T - C^T L^T)^T < 0 \Rightarrow \\ & (A^T - C^T K)(D^\perp M D^\perp + C^T N C)^{-1}(D^\perp M D^\perp + C^T N C) \\ & + (D^\perp M D^\perp + C^T N C)(A^T - C^T K)(D^\perp M D^\perp + C^T N C)^{-1}^T < 0 \Rightarrow \\ & A^T (D^\perp M D^\perp + C^T N C) - C^T K + (D^\perp M D^\perp + C^T N C) A - K^T C < 0 \end{aligned}$$

همچنین می توان F را به شکل زیر محاسبه کرد:

$$\begin{aligned} F C = D^T P \Rightarrow F = D^T P C^T (C C^T)^{-1} \Rightarrow \\ F = D^T (D^\perp M D^\perp + C^T N C) C^T (C C^T)^{-1} \Rightarrow \\ F = D^T C^T N \end{aligned} \quad (12)$$

حال به تعیین کاربرد رویتگر ژاک برای استفاده در سیستم های دارای تاخیر زمانی می پردازیم.

$$P = \begin{bmatrix} P_1 & 0 & 0 \\ P_2 & 0 & 0 \\ P_3 & P_5 & P_6 \\ P_4 & 0 & P_7 \end{bmatrix}$$

بر این اساس $V_1(t)$ به صورت زیر بازنویسی می شود:

$$V_1(t) = e^T(t)P_1e(t) = \eta^T(t)TP\eta(t) \quad (۲۳)$$

که در این رابطه $\eta(t) = [e(t) \quad \dot{e}(t) \quad e(t-d(t))]^T$ می باشد.

اثبات: با توجه به تفاضل (۱) و (۱۳)، دینامیک خطای تخمین مطابق عبارت زیر قابل بیان است:

$$\begin{aligned} \dot{e}(t) &= \dot{x}(t) - \hat{x}(t) = (A - LC)e(t) + \\ A_d(x(t-d(t)) - \hat{x}(t-\hat{d})) &+ Dw(t) - Gv(t) = \\ (A - LC)e(t) + A_d e(t-d(t)) &+ Dw(t) - \\ Gv(t) + A_d \zeta(t) \end{aligned} \quad (۱۶)$$

که در این رابطه:

$$\zeta(t) = \hat{x}(t-d(t)) - \hat{x}(t-\hat{d}) = \int_{t-\hat{d}}^{t-d(t)} \dot{\hat{x}}(s)ds \quad (۱۷)$$

توجه شود که به علت نا معلوم بودن مقدار دقیق $d(t)$ در هر لحظه، سیگنال ζ در رابطه (۱۶) به مثابه یک ورودی ناشناخته عمل می کند. لذا می توان رابطه (۱۶) را به شکل زیر بازنویسی کرد:

$$\begin{aligned} \dot{e}(t) &= (A - LC)e(t) + A_d e(t-d(t)) + Gw_1(t) - Gv(t) \\ Gw_1(t) &= Dw(t) + A_d \zeta(t) ; \|w_1(t)\| < \rho_2 \end{aligned} \quad (۱۸)$$

که در آن $rank(G) = rank([D \mid A_d])$ می باشد و با فرض $rank(CG) = rank(G)$ برقراری A_1 داریم $w_1(t)$ نماینده تمامی عدم قطعیت ها و ρ_2 یک اسکالر مثبت است.

حال تابعی نامزد لیپانوف-کراسوفسکی را به شکل زیر در نظر می گیریم:

$$V(t) = V_1(t) + V_2(t) + V_3(t) \quad (۱۹)$$

$$V_1(t) = e^T(t)P_1e(t) \quad (۲۰)$$

$$V_2(t) = \int_{t-d_m}^0 \int_{t+\theta}^t \dot{e}^T(s)R_1\dot{e}(s)dsd\theta \quad (۲۱)$$

$$V_3(t) = \int_{t-d_m}^t e^T(s)Q_1e(s)ds + \int_{t-d(t)}^t e^T(s)Q_2e(s)ds \quad (۲۲)$$

که در آن $Q_1 = Q_1^T > 0$ ، $R_1 = R_1^T > 0$ ، $P_1 = P_1^T > 0$ و $Q_2 = Q_2^T > 0$ است.

واضح است که به ازاء تمام $t \geq 0$ و $V(t) \geq 0$ بر $\dot{V}(t) \leq 0$ خواهد بود. بر اساس قضیه لیپانوف-کراسوفسکی [۲۴] برای بررسی پایداری مجانبی دینامیک خطای تخمین (رابطه (۱۸)) کافی است که به ازاء تمام مشابه آنچه که در [۲۵] به کار گرفته شده است، ماتریس های P و T را به شکل زیر تعریف می کیم:

$$T = \begin{bmatrix} I_{n \times n} & 0_{n \times n} & 0_{n \times n} & 0_{n \times n} \\ 0_{n \times n} & 0_{n \times n} & 0_{n \times n} & 0_{n \times n} \\ 0_{n \times n} & 0_{n \times n} & 0_{n \times n} & 0_{n \times n} \end{bmatrix},$$

با تعریف $\varepsilon(t)$ به صورت زیر:

$$\begin{aligned} \varepsilon(t) &= [e(t), \dot{e}(t), e(t-d(t)), e(t-d_m), \\ &\quad \int_{t-d(t)}^t \dot{e}(s)ds, \int_{t-d_m}^{t-d(t)} \dot{e}(s)ds]^T \end{aligned} \quad \text{داریم:}$$

$$\dot{V}_1(t) = \varepsilon(t)^T \bar{\Omega} \varepsilon(t) + 2e(t)P_2G(w_1(t) - v(t)) \quad (۲۴)$$

که در آن $\bar{\Omega}$ مطابق رابطه زیر است:

$$\bar{\Omega} = \begin{bmatrix} \bar{\Omega}_{11} & \bar{\Omega}_{12} & \bar{\Omega}_{13} & -P_4^T & -P_3^T & -P_4^T \\ * & 0 & -P_5^T & 0 & -P_5^T & 0 \\ * & * & \bar{\Omega}_{33} & -P_7^T & -P_6^T & -P_7^T \\ * & * & * & 0 & 0 & 0 \\ * & * & * & * & 0 & 0 \\ * & * & * & * & * & 0 \end{bmatrix}$$

$$\bar{\Omega}_{11} = A^T P_2 + P_2 A - C^T K - K^T C + P_3 + P_3^T$$

$$\bar{\Omega}_{12} = P_5 + P_1 - P_2^T$$

$$\bar{\Omega}_{13} = P_2^T A_d - P_3^T + P_6 + P_4^T$$

$$\bar{\Omega}_{33} = -P_6^T - P_6 + P_7^T + P_7$$

همچنین با مشتق گیری از (۲۱) بدست می آید:

$$\begin{aligned} \dot{V}_2(t) &= d_m \dot{e}^T(t) \cdot R_1 \cdot \dot{e}(t) - \int_{t-d_m}^t \dot{e}^T(s) \cdot R_1 \cdot \dot{e}(s) ds = \\ d_m \dot{e}^T(t) \cdot R_1 \cdot \dot{e}(t) &- \int_{t-d_m}^{t-d(t)} \dot{e}^T(s) \cdot R_1 \cdot \dot{e}(s) ds - \\ \int_{t-d(t)}^t \dot{e}^T(s) \cdot R_1 \cdot \dot{e}(s) ds \end{aligned}$$

همگرایی خطای تخمین به میزان α ، در حضور ورودی ناشناخته و تاخیر زمانی، قضیه زیر مطرح می‌شود.

قضیه^{۳۰}: دینامیک خطای تخمین رویتگر بر اساس رابطه (۱۸) را در نظر بگیرید. با فرض آنکه شرایط A_1 تا A_3 برقرار باشد، آنگاه این دینامیک پایدار نمایی با نرخ α است اگر نامساوی ماتریسی خطی زیر برقرار باشد:

$$\Psi = \begin{bmatrix} \Psi_{11} & P_2 b_m A_d & P_5 & \Psi_{14} & -P_4^T & -d_m P_3^T & -d_m P_4^T \\ * & -R_2 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ * & * & d_m R_1 & -P_5^T & 0 & -d_m P_5^T & 0 \\ * & * & * & \Psi_{44} & -P_7^T & -d_m P_6^T & -d_m P_7^T \\ * & * & * & * & -Q_1 & 0 & 0 \\ * & * & * & * & * & -d_m R_1 & 0 \\ * & * & * & * & * & * & -d_m R_1 \end{bmatrix} < 0$$

$$\Psi_{11} = (A + \alpha I)^T P_2 + P_2 (A + \alpha I) - C^T K - K^T C +$$

$$P_3 + P_3^T + Q_1 + Q_2$$

$$\Psi_{14} = P_2^T A_d b_0 - P_3^T + P_6 + P_4^T$$

$$\Psi_{44} = -P_6^T - P_6 + P_7^T + P_7 - (1 - \mu) Q_2 + R_2 \quad (۲۸)$$

که در آن Q_1, Q_2, R_1, P_2 ماتریس‌های متقابل مثبت معین بوده و b_m و b_0 مقادیر ثابتی هستند که طبق رابطه زیر تعریف می‌شوند:

$$e^{\alpha d(t)} = b_0 + \Delta(t)b_m ; \quad \|\Delta(t)\| < 1 \quad (۲۹)$$

$$b_0 = \frac{1+e^{\alpha d_m}}{2} \quad ; \quad b_m = \frac{-1+e^{\alpha d_m}}{2}$$

اثبات: متغیر $e_\alpha(t)$ را به شکل زیر تعریف می‌کنیم:

$$e_\alpha(t) = e^{\alpha t} e(t) \quad (۳۰)$$

با توجه به تعریف فوق بدیهی است که اگر $e_\alpha(t)$ پایدار مجانبی باشد آنگاه $e(t)$ پایدار نمایی با نرخ α خواهد بود.

با مشتق‌گیری از رابطه (۳۰) و استفاده از رابطه (۱۸) بدست می‌آوریم:

$$\dot{e}_\alpha(t) = (A + \alpha I - LC)e_\alpha(t) + e^{\alpha d(t)} A_d e_\alpha(t - d(t)) + G(w_1(t) - v(t))e^{\alpha t} \quad (۳۱)$$

از رابطه (۲۹) در (۳۱) داریم: $e^{\alpha d(t)}$ که با جایگزینی مقدار معادل

$$\dot{e}_\alpha(t) = (A + \alpha I - LC)e_\alpha(t) + (b_0 +$$

$$\Delta(t)b_m)A_d e_\alpha(t - d(t)) + G(w_1(t) - v(t))e^{\alpha t}$$

با تعریف $e_\alpha(t) = e^{\alpha t} e(t)$ به صورت زیر:

$$e_u(t) = [e_\alpha(t), \dot{e}_\alpha(t), e_\alpha(t - d(t)), e_\alpha(t - d_m), \int_{t-d(t)}^t \dot{e}_\alpha(s)ds, \int_{t-d_m}^{t-d(t)} \dot{e}_\alpha(s)ds]^T$$

و استفاده از تکیکی مشابه روش اثبات قضیه ۲ و استفاده از تابعی لیاپانوف-کراسوفسکی مشابه و بر اساس متغیر حالت جدید بدست می-

آید:

$$\dot{V}(t) \leq e_u(t)^T \Phi e_u(t) + 2e_\alpha(t)P_2G(w_1(t) - v(t))e^{\alpha t} \quad (۳۳)$$

با استفاده از لم ۲ ارائه شده در بخش دوم مقاله داریم:

$$\begin{aligned} \dot{V}_2(t) &< d_m \dot{e}^T(t) \cdot R_1 \cdot \dot{e}(t) \\ &- \frac{1}{d_m} \left(\int_{t-d_m}^{t-d(t)} \dot{e}(s)ds \right)^T R_1 \left(\int_{t-d_m}^{t-d(t)} \dot{e}(s)ds \right) \\ &- \frac{1}{d_m} \left(\int_{t-d(t)}^t \dot{e}(s)ds \right)^T R_1 \left(\int_{t-d_m}^{t-d(t)} \dot{e}(s)ds \right) \quad (۲۵) \end{aligned}$$

ونهایتاً با مشتق‌گیری از رابطه (۲۲) داریم:

$$\begin{aligned} \dot{V}_3(t) &= e^T(t)(Q_1 + Q_2)e(t) - e^T(t - d_m)Q_1e(t - d_m) \\ &- (1 - \mu)e^T(t - d(t))Q_2e(t - d(t)) \quad (۲۶) \end{aligned}$$

با جایگزینی روابط (۲۴) تا (۲۶) در (۱۹) نتیجه می‌شود:

$$\dot{V}(t) \leq \varepsilon(t)^T \Omega \varepsilon(t) + 2e(t)P_2G(w_1(t) - v(t)) \quad (۲۷)$$

$\Omega =$

$$\bar{\Omega} + diag \left[(Q_1 + Q_2), d_m R_1, -(1 - \mu)Q_2, -Q_1, -\frac{R_1}{d_m}, -\frac{R_1}{d_m} \right]$$

لذا با استفاده از رابطه اخیر و مکمل شور (لم ۱)، رابطه (۱۴) را

خواهیم داشت.

از رابطه (۲۷) نتیجه می‌شود که اگر $\Omega > 0$ باشد و سطح لغزش

$\sigma(e) = G^T P_1 e = 0$ انتخاب شود، آنگاه با ازاء

$$P_1 = P_2 \quad ; \quad \kappa > \rho_2 \quad P_1 = P_2 \quad ; \quad \kappa > \rho_2$$

و همواره $\dot{V}(t) \leq 0$ بوده و دینامیک خطای تخمین

(۱۸) پایدار مجانبی خواهد بود و رویتگر مود لغزشی مورد نظر بر اساس

روابط (۱۳) و (۱۵) قابل تحقق است.

باشد تووجه شود که در طراحی رویتگر پیشنهادی و حل LMI ذکر شده

در رابطه (۱۴) حضور ماتریس‌های Q_1, Q_2, R_1 و P_7 باعث

افزایش انعطاف پذیری طراحی و امکان پذیری LMI مورد نظر می‌شود.

به عنوان مثال در نظر بگیرید که اگر $P_5 = 0$ باشد، نامساوی ماتریسی

خطی (۲۷) امکان پذیر نمی‌باشد.

۵- تحلیل دینامیک رویتگر و تضمین نرخ همگرایی خطای تخمین حالت

طبق تعریف [۲۶] با فرض مقدار اسکالر $\alpha > 0$ ، دینامیک خطای تخمین (۱۸) را پایدار نمایی با نرخ α می‌نامند اگر یک اسکالر $\beta > 1$ وجود داشته باشد به گونه‌ای که به ازاء هر شرایط اولیه ϕ ، پاسخ معادله حالت خطای یا به عبارت دیگر $e(t; t_0, \phi)$ نامعادله زیر را برابر آورده باشد.

$$|e(t; t_0, \phi)| \leq \beta |\phi| e^{-\alpha(t-t_0)}$$

در رابطه اخیر t_0 زمان محدودی است که طی آن دینامیک خطای

تخمین بر روی سطح لغزش قرار می‌گیرد. به منظور تضمین نرخ

نامساوی ماتریسی خطی (۲۸) را می سازیم. از حل این نامساوی توسط نرم افزار Matlab نسخه ۷.۲ به دست می آوریم:

$$P_2 = \begin{bmatrix} 2.044 * 10^{-5} & 0 & 0 \\ 0 & 61.563 & -5.189 \\ 0 & -5.189 & 15.568 \end{bmatrix}, \quad K = \begin{bmatrix} 39.785 \\ 61.257 \\ -4.270 \end{bmatrix}^T, \quad L = \begin{bmatrix} 1.946 * 10^6 \\ 0.9999 \\ 0.0591 \end{bmatrix}, \quad F = 2.044 * 10^{-5}$$

با استفاده از مقادیر به دست آمده برای L و F و با فرض $\kappa = 50$ سیگنال (t) و نهایتاً کل ساختار رویتگر شکل می گیرد. نتایج شیوه سازی در شکل (۱) دیده می شود. همانطور که مشاهده می شود تخمین حالت سیستم به خوبی انجام می شود. در شکل مربوط به حالت اول به علت همگرایی سریع، مقدار واقعی و تخمین زده شده بر یک دیگر منطبق شده است. در شکل پایین سمت راست، خطای تخمین حالت برای هر سه حالت نشان داده شده است.

-۷ نتیجه گیری

در این مقاله یک روش طراحی رویتگر مود لغزشی جدید برای تخمین حالت سیستم های خطی دارای تأخیر زمانی با حضور ورودی ناشناخته ارائه شده است. این روش در مقایسه با روش های مقاوم دیگر نظریه H_{∞} دارای این مزیت است که پایداری مجانبی خطای تخمین حالت تضمین می شود. با استفاده از تابعی لیپاونوف-کراسوفسکی مناسب، شرایط کافی برای وجود جواب در قالب نامساوی های ماتریسی خطی ارائه شده است. همچنین برای دستیابی به دینامیک دلخواه رویتگر، مساله پایداری نمایی خطای تخمین حالت نیز مورد توجه قرار گرفته است. در پایان با ارائه یک مثال عددی، نتایج شیوه سازی موفقیت و کارایی روش را نشان می دهد.

$$\Phi = \begin{bmatrix} \Phi_{11} & P_5 & \Phi_{13} & -P_4^T & -d_m P_3^T & -d_m P_4^T \\ * & d_m R_1 & -P_5^T & 0 & -d_m P_5^T & 0 \\ * & * & \Phi_{33} & -P_7^T & -d_m P_6^T & -d_m P_7^T \\ * & * & * & -Q_1 & 0 & 0 \\ * & * & * & * & -d_m R_1 & 0 \\ * & * & * & * & * & -d_m R_1 \end{bmatrix}$$

$$\Phi_{11} = (A + \alpha I)^T P_2 + P_2 (A + \alpha I) - C^T K - K^T C + P_3 + P_3^T + Q_1 + Q_2 + P_2 b_m A_d R_2^{-1} A_d^T b_m P_2$$

$$\Phi_{13} = P_2^T A_d b_0 - P_3^T + P_6 + P_4^T$$

$$\Phi_{33} = -P_6^T - P_6 + P_7^T + P_7 - (1 - \mu) Q_2 + R_2$$

که برای آنکه $\dot{V}(t)$ همواره کوچکتر از صفر باشد باید $\Phi < 0$ باشد.

همچنین توجه داریم که جمله آخر در عبارت مربوط به Φ_{11} غیرخطی

است که باعث می شود $0 < \Phi$ یک LMI نباشد. با استفاده از مکمل

شور، نامساوی ماتریسی اخیر به فرم خطی (۲۸) در خواهد آمد.

توضیح: به هنگام محاسبات مربوط به $\dot{V}(t)$ از رابطه زیر که منتج از به

کارگیری لم ۳ است استفاده شده است:

$$\begin{aligned} 2e_{\alpha}(t)P_2 b_m \Delta(t) A_d e_{\alpha}(t) - d(t) \\ < e_{\alpha}(t)^T P_2 b_m A_d R_2^{-1} A_d^T b_m P_2 e_{\alpha}(t) \\ + e_{\alpha}(t) - d(t))^T R_2 e_{\alpha}(t) - d(t) \end{aligned}$$

۶- مثال عددی

سیستم (۱) را با مشخصات زیر در نظر بگیرید:

$$A = \begin{bmatrix} -5 & -2 & 2 \\ 1 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & -4 \end{bmatrix}, \quad A_d = \begin{bmatrix} -2.5 & 0 & -5 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$B = \begin{bmatrix} 0.5 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \quad D = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}, \quad C = [1 \quad 0 \quad 0]$$

$$d(t) = 0.2 + 0.5 \sin 4\pi t ;$$

$$w(t) = 0.5 \sin(2\pi t + \frac{\pi}{2}) ; \quad u(t) = \sin 2\pi t$$

مطلوب است طراحی رویتگری به فرم (۱۳) به گونه ای که دینامیک

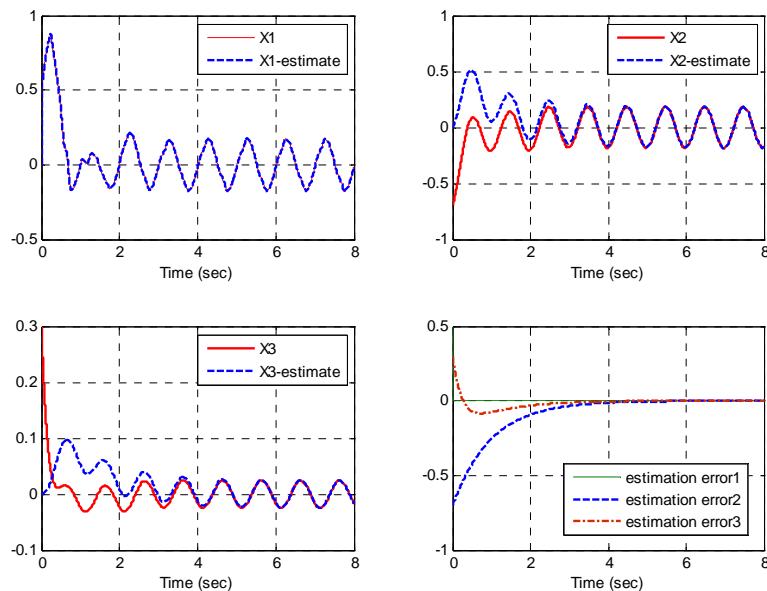
خطای تخمین حالت به طور مجانبی به صفر همگرا شود و نرخ

همگرایی بزرگتر از $1 = \alpha$ باشد. با استفاده از اطلاعات موجود

مراجع

- [5] E. Fridman, U. Shaked and L. Xie, 2003, “Robust H_{∞} filtering of linear systems with time-varying delay”, *IEEE Trans. on Automatic Control*, Vol. 48, pp. 159–165.
- [6] Z. Wang, B. Huang and H. Unbehauen, , 1999 “Robust H_{∞} observer design for uncertain time-delay systems:(I) the continuous case”, *14th IFAC World Congress*, Beijing, China, pp. 231–236.
- [7] A. Seuret, T. Floquet, J.P. Richard, S.K. Spurgeon, 2007, “A Sliding Mode Observer for Linear Systems with Unknown Time Varying Delay”, *American Control Conference*, New York City, USA .
- [8] A. Seuret, T. Floquet, J.P. Richard, S.K. Spurgeon, 2009, “Observer Design for Systems with Non Small and
- [1] J.-P. Richard, 2003, “Time Delay Systems: An overview of some recent advances and open problems”, *Automatica* Vol. 39, pp. 1667–1694.
- [2] H. H. Choi, M. J. Chung, 1996, “Observer-based H_{∞} controller design for state delayed linear systems”, *Automatica*, Vol. 32, pp. 1073–1075.
- [3] H. H. Choi and M. J. Chung, 1997, “Robust Observer-based H_{∞} controller design for linear uncertain time-delay systems”, *Automatica*, Vol. 33, pp. 1749–1752.
- [4] C.E. de Souza, R.E. Palhares and P.L.D. Peres, 1999, “Robust H_{∞} filtering for uncertain linear systems with multiple time-varying state: An LMI approach”, *38th IEEE CDC'99, Conference on Decision and Control*, Phoenix, AZ, pp. 2023–2028.

- Applied Mathematics and Computer Science*, Vol.15, No. 4, pp. 431-446.
- [18] S. Hui, S. Sudhoff and S.H. Zak, 2006, “On estimation regions of stability of estimation error of sliding mode observers for uncertain systems”, *Proceedings of American Control Conference*, USA.
- [19] C. Scherer and S. Weiland, Linear Matrix Inequalities in Control, *Delft University*, The Netherlands, DISC.
- [20] K. Gu, 2000, “An integral inequality in the stability problem of time-delay systems”, *Proceedings of the IEEE Conference Decision Control*, Sydney, Australia, pp. 2805–2810.
- [21] K. Kalsi, J. Lian and S. H. Zak, 2008, “Decentralized control of nonlinear interconnected systems”, *16th Mediterranean Conference on Control and Automation*, Ajaccio, France.
- [22] C. Edwards, X. Yan and S. K. Spurgeon, 2007, “On the solvability of the constrained Lyapunov problem, *IEEE Trans. Automatic Control*, Vol. 52, No. 10, pp. 1982-1987.
- [23] M. Corless and J. Tu, 1998, “State and input estimation for a class of uncertain systems”, *Automatica*, Vol. 34, pp. 757-764.
- [24] M. S. Mahmoud, Robust Control and Filtering for Time-Delay, *Marcel Dekker*, New York, 2000.
- [25] T. Li, L. Guo and Y. Zhang, 2008, “Delay-range-dependent robust stability and stabilization for uncertain systems with time-varying delay”, *International Journal of Robust and Nonlinear Control*, Vol. 18, No.13, pp. 1372-1387.
- [26] S-I. Niculescu, C-E. de Souza, L. Dugard and J-M. Dion, 1998, “Robust exponential stability of uncertain systems with time-varying delays”, *IEEE Trans. on Automatic Control*, Vol. 43, pp. 743–748.
- Unknown Time-Varying Delay”, *Lecture Notes in Control and Information Sciences*, Springer-Verlag, Berlin, Volume 388/2009, 233-242,
- [9] L. Fridman, A. Levant and Jorge. Davila, “High-Order Sliding-Mode Observer for Linear Systems with Unknown Inputs”, *Proceedings of the 2006 International Workshop on Variable Structure Systems*, Alghero, Italy, 2006.
- [10] Edwards C. and Spurgeon S. K., *Sliding Mode Control: Theory and Applications*, Taylor & Francis, 1998.
- [11] C. Edwards and S. K. Spurgeon, 1994, “On the development of discontinuous observers”, *International Journal of Control*, Vol. 59, pp. 1211–1229.
- [12] X. G. Yan, C. Edwards, 2007, “Sensor fault detection and isolation for nonlinear systems based on a sliding mode observer”, *International Journal of Adaptive Control and Signal Processing*, Volume 21, Issue 8, pp. 657-673.
- [13] T. Floquet, C. Edwards, S. K. Spurgeon, 2007, “On sliding mode observers for systems with unknown inputs”, *International Journal of Adaptive Control and Signal Processing*, Volume 21, pp. 638-656.
- [14] C. Edwards , S.K. Spurgeon , and R.J. Patton, 2000, “Sliding mode observers for fault detection and isolation”, *Automatica*, Vol. 36, No. 4, pp. 541-553.
- [15] B.L. Walcott and S.H. Zak, 1987, “State observation of nonlinear uncertain dynamic systems”, *IEEE Transactions on Automatic Control*, Vol. 32, No. 2, pp. 166-170.
- [16] B.L. Walcott and S.H. Zak, 1998, “Combined observer-controller synthesis for uncertain dynamical systems with applications”, *IEEE Transactions on Systems, Man and Cybernetics*, Vol. 18, No. 1, pp. 88-104.
- [17] S. Hui and S.H. Zak , 2005, “Observer design for systems with unknown input”, *International Journal of*

شکل ۱: مقدار واقعی و تخمینی برای سه حالت $(x_1(t), x_2(t), x_3(t))$ و وضعیت خطای تخمین این سه حالت